

Patent dodatkowy
do patentu nr _____

Zgłoszono: 04.09.78 (P. 209400)

Pierwszeństwo: _____

Zgłoszenie ogłoszono: 05.05.80

Opis patentowy opublikowano: 10.08.1983

Int. Cl.³ C03C 7/02

Twórca wynalazku: Anna Romacka-Gorgoń

Uprawniony z patentu: Rybnickie Zakłady Wyrobów Metalowych Huta
„Silesia”, Rybnik (Polska)

Topnik szklisty do zdobienia wyrobów emaliowanych

1

Przedmiotem wynalazku jest topnik szklisty do zdobienia wyrobów emaliowanych.

Znany jest z polskiego opisu patentowego nr 51 734 topnik bezołowiowy do farb ceramicznych naszkliwnych o barwie żółtej, oranżowej i czerwonej o składzie: 0,45—0,30 BaO, 0,30—0,45 ZnO, 0,00—0,70 M₂O (tlenki metali alkalicznych), 0,6—1,0 SiO₂, 0,00—0,1 Al₂O₃, 0,3—0,8 B₂O₃ i 0,0—0,6 F.

Topnik ten zawiera duże ilości ZnO i B₂O₃. Farby ceramiczne na bazie wymienionego topnika zawierają toksyczne składniki baru i cynku oraz wykazują niską odporność chemiczną ze względu na podwyższoną zawartość B₂O₃. Ponadto farby te nie nadają się do zdobienia, przedmiotów emaliowanych z uwagi na różne własności fizykochemicznych w stosunku do podłoża.

Znany jest również topnik bezołowiowy o składzie 0,258 K₂O, 0,15 LiO, 0,126 BaO, 0,069 SrO, 0,0258 Al₂O₃, 1,09 B₂O₃, 0,0270 SiO₂.

Topnik ten zawiera duże ilości B₂O₃, co powoduje obniżenie odporności chemicznej gotowych dekoracji. Ze względu na swoje właściwości fizyko-chemiczne topnik ten jest stosowany głównie do farb ceramicznych używanych do zdobienia wyrobów ceramicznych, porcelitu i porcelany. W przemyśle emalierskim farby te dają gorsze rezultaty.

Celem wynalazku jest opracowanie topnika o niższych własnościach toksycznych i własnościach fizyko-chemicznych przystosowanych do podłoża emalierskiego.

2

Cel ten został osiągnięty przez określenie zestawu tlenków jedno i dwuwartościowych pozwalających na uzyskanie niskotemperaturowych emalektyków o współczynniku rozszerzalności cieplnej zgodnym ze współczynnikiem rozszerzalności cieplnej podłoża emalierskiego.

Topnik szklisty według wynalazku zawiera w procentach wagowych: 30—65% SiO₂, 2—9% Al₂O₃, 12—25% alkalia (K₂O, Na₂O), 8—30% B₂O₃, 0—7% BaO, CaO, ZnO, MgO, 0—24% TiO₂, 0—8% ZrO₂, 0—12% SnO₂, 0—20% F.

Korzystnie jest, gdy rozdrobnienie topnika wynosi 12—2 μ .

Topnik szklisty według wynalazku pozwala na uzyskanie dekoracji o podwyższonej odporności mechanicznej, termicznej, chemicznej i użytkowej w porównaniu do dekoracji na bazie znanych topników bezołowiowych. Ponadto topnik według wynalazku pozwala na uzyskanie dobrego efektu zdobienia, a otrzymany wzór dekoracyjny jest wyraźny i posiada pełny połysk. Dodatek SnO₂ w ilości do 12% zapewnia pełniejszą barwę i większą trwałość na skutek mniejszej skłonności do odpryskiwania.

Naczynia emaliowane zodi topnikiem według wynalazku w znany sposób i wypala w temperaturze 760—860°C w czasie do 5 minut. Przez zmieszanie rozdrobnionego topnika szklistego z pigmentem nieorganicznym oraz substancją wspoma-

gającą (rozcieńczalnikiem i emulgatorem) uzyskuje się barwny materiał dekoracyjny.

Przykład I. Topnik szklisty o składzie w % wagowych:

SiO ₂	— 58,26
Al ₂ O ₃	— 5,68
K ₂ O	— 1,72
Na ₂ O	— 10,48
B ₂ O ₃	— 18,00
ZnO	— 3,8
SnO ₂	— 2,06

rozdrobniono do uziarnienia 5 μ .

Następnie dodano spinel brązowy w ilości 12%. Dla otrzymania materiału dekoracyjnego z w/w proszku dodano 40% rozcieńczalnika i emulgatora. Uzyskano materiał dekoracyjny o następujących własnościach:

- temperatura gładkiego rozpływania 820°C,
- liniowy współczynnik rozszerzalności cieplnej $83 \cdot 10^{-7} \text{ } 1/^{\circ}\text{C}$,
- odporność chemiczna (strata masy w mg/cm^2 w 6% CH_3COOH w temperaturze pokojowej w czasie 24 godzin) wynosi 0,04 mg/cm^2 ,
- strata masy (w temperaturze 80°C w Na_2CO_3 w czasie 8 godzin) wynosi 0,75 mg/cm^2 .

Przykład II. Topnik szklisty o składzie w % wagowych:

SiO ₂	— 42,35

Al ₂ O ₃	— 7,18
K ₂ O	— 1,72
Na ₂ O	— 13,48
B ₂ O ₃	— 19,42
ZnO	— 3,80
SnO ₂	— 2,06
TiO ₂	— 4,75
F	— 4,60

rozdrobniono do uziarnienia 5 μ .

Następnie dodano pigmentu selenowo-kadmowego w ilości 14,3%. Przez dodanie rozcieńczalnika i emulgatora w ilości 40%, uzyskano materiał dekoracyjny o następujących własnościach:

- temperatura gładkiego rozpływania 800°C,
- liniowy współczynnik rozszerzalności cieplnej $91 \cdot 10^{-7} \text{ } 1/^{\circ}\text{C}$,
- odporność chemiczna (strata masy w mg/cm^2 w 6% CH_3COOH w temperaturze pokojowej w czasie 24 h) wynosi 0,08 mg/cm^2 ,
- strata masy w 10% Na_2CO_3 w temperaturze 80°C w ciągu 8 godzin wynosi 1,12 mg/cm^2 .

Zastrzeżenie patentowe

Topnik szklisty do zdobienia wyrobów emaliowanych, **znamienny tym**, że zawiera w procentach wagowych 30—65% SiO₂, 2—9% Al₂O₃, 12—25% alkalii (K₂O, Na₂O), 8—30% B₂O₃, 0—7% BaO, CaO, ZnO, MgO, 0—24% TiO₂, 0—8% ZrO₂ O—12% SnO₂, 0—20% F.